



# REFUGIUM

## Wandelen in verwondering

De afgelopen paar jaar maakten Esther Hessing en Annemieke Fierinck, gedreven door hun interesse in de duinen, lange wandelingen langs de Nederlandse kust. Dat leverde inspiratie op voor hun kunstproject: 'REFUGIUM'. Ik ben nieuwsgierig naar wat dit project inhoudt en ga langs voor een gesprek.

Tekst: Joost van Reisen  
Beeld: Esther Hessing en  
Annemieke Fierinck

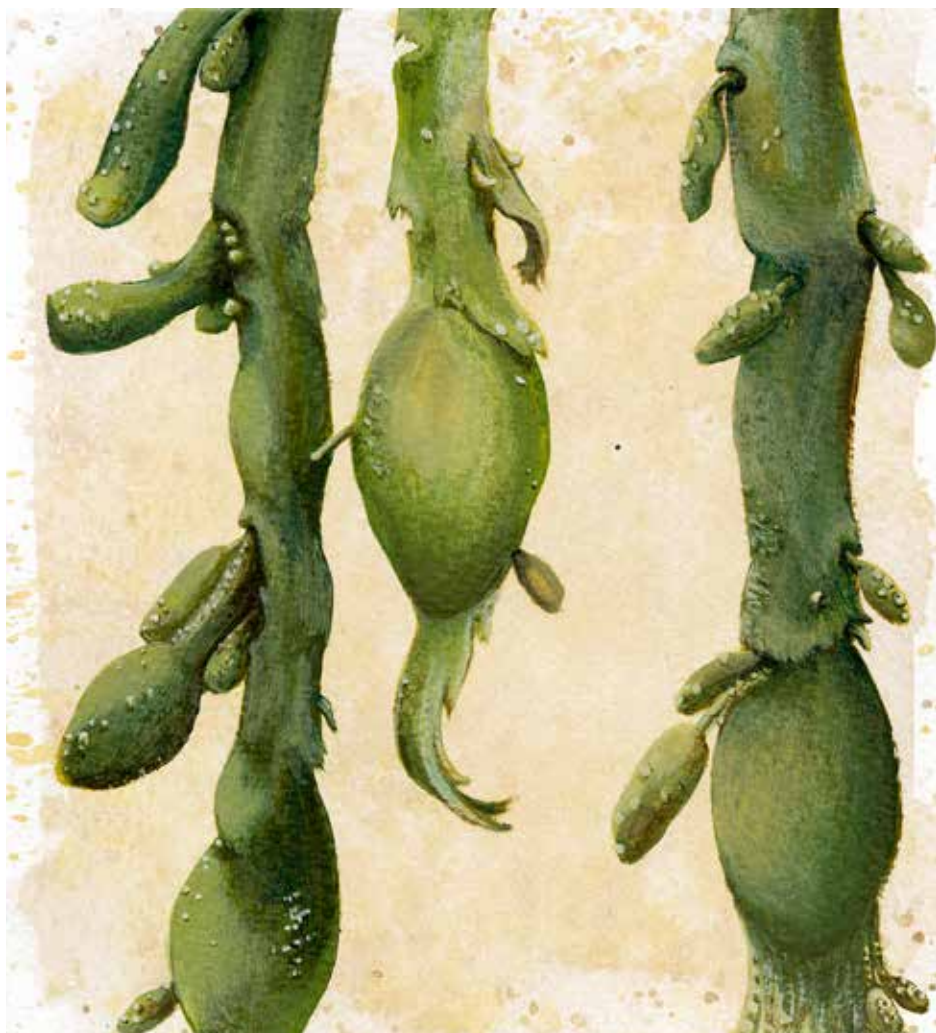
**E**sther gaat me voor naar haar werkruimte, waar Annemieke al is aangeschoven. We gaan het eerst hebben over hun werk. Esther Hessing en Annemieke Fierinck zijn beiden kunstenaar, maar wel ieder in een eigen richting. Esther doorliep de Fotoacademie te Rotterdam en is

sindsdien documentair fotograaf. Wat opvalt in haar werk is dat zij, in plaats van in te zoomen op details, haar onderwerp(en) bekijkt op afstand. Esther licht toe: "Door een stap terug te doen maak je als fotograaf (en dus ook als kijker) geen onderdeel meer uit van het beeld. Door de afstande-

lijke blik laat ik alles open, in plaats van dat ik voor de kijker bepaal waar de focus moet liggen. Zo word je geprikkeld om het beeld beter te bestuderen om vervolgens te kunnen begrijpen waar het om gaat”.

Annemieke volgde haar opleiding aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag. Sinds 1995 is zij beeldend kunstenaar en maakt tekeningen en schilderijen. Voor zij begint aan een schilderij maakt zij eerst een achtergrond door een blanco doek te bespatten en te beschilderen met water en acryl en zo nodig te bestrooien met zout of zand. Het resultaat levert ideeën op om het doek uit te werken tot een definitieve voorstelling, vaak met elementen uit de natuur. Logisch, want Annemieke laat weten: “Als natuurliehebber heb ik altijd van alles verzameld: vogelveertjes, schelpen, botjes en blaadjes en die vondsten gebruik ik graag in mijn werk”.

Esther deelt haar passie voor de natuur; vooral zee, strand en duinen zijn voor haar onmisbaar. “Langs de kust voel ik mij thuis”, verzekert zij, “in het bosrijke Oost-Nederland zou ik de zeewind die hier in mijn gezicht blaast, missen”. Esther en Annemieke, die elkaar al jaren kennen, hadden al eerder overwogen om een gezamenlijk project te beginnen. De coronatijd gaf er het startschot voor.



### Van stappen naar snappen

De coronapandemie dwong velen om binnen te zitten en thuis te werken. Wandelen was toen dé manier om daar even aan te ontkomen. Ook Esther en Annemieke maakten van de nood een deugd door veel te wandelen langs de kust, van Zeeland tot en met de Waddeneilanden. Ze verwonderden zich over de variatie aan duin

gebieden en bewonderden de schoonheid ervan. Tijdens die wandelingen ontdekten ze ook de, vaak ongeziene, wereld van het kleine zoals die van de mossen. “Fascinerend”, vindt Annemieke, voor wie kijken naar kleine details een tweede natuur is, “je staat versteld hoeveel verschillende soorten je op een klein stukje bodem kunt aantreffen”.

Tegelijk ontstond de behoefte om meer aan de weet te komen over de natuur langs de kust. “Daarom namen we contact op met Duinbehoud”, vertelt Esther, “en zo kwamen we in contact met duinconsulenten, boswachters en ecologen die tijdens rondleidingen hun kennis met ons wilden delen”.

### Geboorte van kunstproject

Na enige tijd ontstond het idee om alle ervaringen, de opgedane kennis en het geproduceerde materiaal samen te brengen in een boek om iedereen de schoonheid van natuur te tonen: een aansporing om bewuster



van dit unieke landschap te genieten. Tegelijk waarschuwt het boek impliciet om voorzichtig om te gaan met die natuur, want zoals de dichter Lucebert het ooit verwoordde: "alles van waarde is weerloos". En dat geldt zeker voor het strand en de duinen, die immers aan tal van bedreigingen zoals stikstofdepositie, strandbebouwing, toenemende recreatie en dreigende zeespiegelstijging zijn blootgesteld. Zo'n boek moet natuurlijk wel een pakkende titel krijgen. "Voor het bedenken van een geschikte naam hebben we de tijd genomen", vertelt

Annemieke. Esther vult aan: "Uiteindelijk kwamen we op 'REFUGIUM', ofwel: toevluchtsoord. Dat is precies wat de duingebieden zijn: de plek waar planten en dieren kunnen overleven en waar mensen, die de dagelijkse drukte willen ontvluchten, tot rust kunnen komen".

In REFUGIUM is de karakteristieke manier van werken van beide kunstenaars goed is te herkennen: Esther, altijd fotograferend op afstand, wordt aangevuld door Annemieke die juist inzoomt op het detail met tekeningen en schilderijen van bomen, planten,

horizon en zee, of van aanspoelsels op het strand. Voor dit project heeft Annemieke haar aanpak soms aangepast. "Regelmatig heb ik buiten, op het strand, geschilderd. Dan was het een uitdaging om snel te werken en in één avond een serie te maken vanuit hetzelfde standpunt en ook om de veranderende kleuren en vormen in lucht en zee proberen te vangen. Zo gaaf om te doen!" Het beeld was er, maar hoe geef je het vorm in een boek?

### Opmaak op maat

Om al het materiaal - verzameld in 2,5 jaar - op een mooie manier in een boek onder te brengen, is maatwerk nodig. Die taak is toevertrouwd aan Sybren Kuiper; hij heeft het bijzondere talent om een reeks losse afbeeldingen om te toveren tot een ware beleving. Dat is dan ook goed te zien in REFUGIUM. Door mooie overgangen te maken van het beeld op opeenvolgende bladzijden, rijgt hij de pagina's aaneen tot één lange wandeling. Af en toe is er een uitstapje in de vorm van een uitvouwbare pagina gewijd aan een specifiek thema, zoals strandbroederhoeders, grazers, mossen of waterwinning. Het zijn aanvullingen die het verhaal van het duingebied compleet maken.

Zo is REFUGIUM meer dan een 'gewoon' natuurboek; het is vooral een prachtig kunstproject. En de lezer van REFUGIUM? Die zal wandelen in verwondering. •

Joost van Reisen  
is redacteur van DUIN.

